244

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Kálmán Imre

Cím:

Forrás: Esti Hirlap

1967. X. 23.

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 92

Hely Kálmán Imre

Idő "1967"

Személy

Helyszám

KÁLMÁN IMRE

Holnap, születésének 85. évfordulóján, leplezik le a közelmúltban a zeneszerzőről elnevezett volt Kálmán utcában a Fővárosi Tanács által adományozott Kálmán Imre emléktáblát. A Fővárosi Operettszínház előcsarnokában pedig Kálmán Imre emlékkiállítás nyílik.

— AZ AKADÉMISTA?

— Siófokon, 1882. október 24-én született. (A fürdőhelyen ma szobra áll.) Édesapja, az akkor még névtelen kis balatoni városkát modern üdülővé szerette volna fejleszteni, színházzal, lóversenypályával. Tervei nem sikerültek, befektetett pénzét elvesztette. A család tönkrement. A fiú tízéves volt, amikor Pestre költöztek. A fővárosban — rokoni támogatással — a Zeneakadémiát végezte a nagyhírű Kössler János tanítványaként, együtt Bartók Bélával, Kodály Zoltánnal, Jacobi Viktorral, Szirmai Alberttel. Saját leckeadói keresetéből vásárolta tizenöt évesen az első zongoráját. Jogi diplomát is szerzett, majd a Pesti Napló gyakornokának szerződött.

— KLASSZIKUS ZENÉSZ?

— Zeneiskolai évzáróján Mozart B-moll fantáziáját játszotta. Sikerrel. Húszéves, amikor Jacobowski német költő verseire dalciklust ír. 1904-ben növendéktársai operaházi koncerten mutatták be nagyzenekarra komponált szimfonikus művét, a Szaturnáliát. Nem tetszett a kritikusoknak, akár a második szimfóniája, az Endre és Johanna.

— FORDULAT?

— A csalódott Kálmán Imre az újságszerkesztőségben Molnár Ferencnek panaszolta: „Nem kell a komoly muzsikám... Valami borzasztót csinálok, operettet..." És előbb műdalokat, majd Heltai Jenő szövegére sanzont szerzett. A primadonna, Fedák Sári, is énekelte hamarosan kupléját. Műdalaival elnyerte a főváros Ferenc József díját.

— AZ ELSŐ OPERETT?

— A Tatárjárás — versek: Gábor Andor — bemutatója 1908. február 22-én volt a Vígszínházban. Híre eljutott Bécsbe is. A Theater an der Wien Fall Leót küldte Budapestre — „Kálmán-nézőbe". Az operett bécsi premierjét 1909 januárjában tartották. A világsikert elért Kálmán Imre ekkortól Bécsben élt, bár gyakran hazalátogatott.

— CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ?

— Huszonegy operett komponistája, a többi között a Marica grófnőé, a Montmartrei ibolyáé is. A legtöbbet játszott mindmáig a Csárdáskirálynő. Zenéjét — Lehár Ferenc tanácsára — az osztrák fürdőhelyen: Bad Ischlben, abban a házban szerezte, ahol Meyerbeer, Brahms és Lehár Ferenc is komponált. A premiert először 1915. november 13-ra tűzték ki, azonban csak 17-én tarthatták meg, mert az egyik főszereplő megbetegedett. „Elhalasztott premier — biztos bukás" — kesergett a „babonás" Kálmán Imre. Tévedett!

— UTOLSÓ ÉVEI?

— Az Ördöglovas, Kálmán Imre utolsó bécsi bemutatója, 1932. március 22-én volt. A fasizmus elől feleségével és három gyermekével előbb Franciaországba, majd Amerikába menekült. Tíz évig élt az Egyesült Államokban: Hollywoodban és New Yorkban. A tengerentúlon már mindössze egy operettet írt: a Marinkát. 1949-ben ismét Európába költözött és utolsó évelt Párizsban élte le. A francia fővárosban halt meg 1953. október 30-án. Hátrahagyott operettjét, az Arizona Ladyt, Bernben játszották először 1954-ben. Kálmán Imre bécsi temetőben nyugszik.

117. Ujságcikk-gyűjtő 60 6 — F. Ny. V. 14. — 3287